

Gegevens Kadaster beschikbaar

Geografische gegevens van het Kadaster zijn voortaan direct en gratis beschikbaar voor onderzoek en onderwijs aan universiteiten en hogescholen. Dat is het Kadaster overeengekomen met DANS (Data Archiving and Networked Services)

Bestuursvoorzitter Dorine Burmanje van het Kadaster en adjunct-directeur Henk Harmsen van DANS tekenden op 4 november op het hoofdkantoor van het Kadaster in Apeldoorn een licentiecontract. Daarin staat hoe en onder welke voorwaarden de kadastrale gegevens beschikbaar worden gesteld. 'De overeenkomst past in ons streven naar gestructureerde toegankelijkheid van geo-informatie. Daarvoor hebben we in het Kadaster een gelijkgezinde partner gevonden,' aldus Harmsen.

In universitair onderzoek en in het onderwijs bestaat grote behoefte om zonder kosten of tijdverlies over geografische data te kunnen beschikken. Kadastergegevens waren tot nu toe wel verkrijgbaar, maar dat was omslachtig en bracht kosten mee tot enkele duizenden euro's. Door de nu

gesloten overeenkomst kunnen medewerkers en studenten van universiteiten en hogescholen meteen bij DANS terecht om de gegevens binnen te halen. Het Kadaster stelt wel als eis dat de publicaties over onderzoek met behulp van zijn gegevens beschikbaar worden gesteld.

Vooreerst gaat het om het Bestand Bodemgebruik Nederland, de Kadastrale Kaart met perceelindeling, en de Topografische Kaart 'Top10-Vector'. In januari 2009 komt het verbeterde en actuele 'TOP10NL-2007' bestand beschikbaar.

DANS werkt nu verder aan de verwerving van nog meer Kadasterbestanden, waarvan bekend is dat die al langere tijd op de verlanglijstjes staan van universitaire onderzoekers en universiteitsbibliotheken. De overeenkomst Kadaster-DANS biedt daartoe de ruimte.

Dialecten beschikbaar via sprekende kaart

'Soundbites uit vervlogen tijden' heet het project van het Meertens Instituut en DANS (Data Archiving and Networked Services) waarin grote hoeveelheden geluidsopnamen van dialectsprekers worden ontsloten. Het ging 1 september van start.

Het Meertens Instituut bezit veel geluidsopnames van gesprekken tussen dialectsprekers uit alle delen van Nederland. Vlak na 1950 begon het instituut met het verzamelen, dat werd voortgezet tot in de jaren tachtig. Een kleine selectie van fragmenten is nu als 'sprekende kaart' beschikbaar op de website van het Meertens Instituut. Met het Soundbites project willen beide instituten nu de gehele collectie via internet duurzaam toegankelijk maken voor onderzoek.

Het initiatief, dat door beide instituten in het kader van het DANS-programma Kleine Dataprojecten is gefinancierd, komt precies op tijd voor de groeiende wetenschappelijke belangstelling voor dialecten. Onderzoeker variatilinguïstiek Marc van Oostendorp van het

Meertens Instituut wijst erop dat momenteel onderzoek naar dialecten gaande is aan de universiteiten van Amsterdam, Leiden, Groningen, Utrecht en Nijmegen.

De mogelijkheden voor onderzoek zijn volgens hem legio: 'Eindelijk kan er grootschalig fonetisch onderzoek worden gedaan naar variatie in bijvoorbeeld klinkerkwaliteit en klinkerduur; statistisch onderzoek naar woordfrequentie in dialecten van het Nederlands, historisch onderzoek naar de inhoud van de vertelde verhalen'. Maar ook buiten het traditionele dialectonderzoek zijn er volgens Van Oostendorp nieuwe mogelijkheden, bijvoorbeeld in de taal- en spraaktechnologie. (Douwe Zeldenrust)

@ www.meertens.nl/projecten/sprekende_kaart/svg/
www.dans.knaw.nl/nl/projectenpagina/kdp/

Nieuwe diensten in DANS EASY

DANS heeft in het elektronisch archiveringssysteem EASY nieuwe diensten ontwikkeld voor zowel dataproducten als -consumenten. EASY is het systeem waarmee onderzoekers in de alfa- en gammawetenschappen snel en eenvoudig onderzoeksdata kunnen

deponeren en downloaden. Binnenkort wordt Digital Author Identification (DAI) aan DANS toegevoegd. Dataproducten kunnen daarmee hun persoonlijke DAI-nummer aan een databestand toevoegen zodat koppelingen met hun andere publicaties en relevante onderzoekinformatie eenvoudiger gelegd kunnen worden. Daarnaast geven de nieuw ontwikkelde *Activity logs* dataproducten inzicht in het gebruik van de data. Voor elke gedeponeerde dataset wordt weergegeven hoe vaak hij is bekeken en gedownload. Dataproducten kunnen bovendien zien wie hun data gebruikt en met die gebruikers gemakkelijk direct in contact komen.

EASY is ontwikkeld om op een duurzame manier te kunnen refereren aan datasets op het internet waardoor eenmaal gedeponeerde data ook in de toekomst via het internet vindbaar blijven, ondanks regelmatig veranderende webadressen. Dit gebeurt door aan iedere gedeponeerde dataset een zogenaamde *Persistent Identifier* te geven. Deze identificatiecode is net als een ISBN uniek. Onderzoekers kunnen in hun referenties naar gebruikte databestanden een link opnemen met de Persistent Identifier. Informatie: info@dans.knaw.nl. (Jetske van der Schaaf en Laurents Sesink)

@ www.alliancepermanentaccess.eu/index.php?id=3
 @ <http://easy.dans.knaw.nl>

CBS werkt aan lange tijdreeksen

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft een intern expertisecentrum opgericht om de eigen statistiekmakers te helpen bij het samenstellen van lange tijdreeksen en het repareren van breuken daarin. Ook de historische tijdreeksen zoals die nu al worden gepubliceerd op de elektronische database StatLine krijgen aandacht van het centrum. De behoefte aan het centrum kwam voort uit de groeiende belangstelling voor lange tijdreeksen en uit het besef dat historische gegevens niet altijd goed toegankelijk zijn voor de buitenwereld. Nieuwe tijdreeksen over de Nederlandse (macro) economie zijn inmiddels gepubliceerd. Begin volgend jaar verschijnt nog een aantal reeksen, onder meer op het gebied van gezondheid en van bedrijvenconjunctuur. (Ruurd Schoonhoven)

ANP radiobulletins online

Bijna vijftig jaar uitzendingen van het radionieuws zijn gedigitaliseerd en onlangs toegankelijk gemaakt door het Algemeen Nederlands Persbureau ANP en de Koninklijke Bibliotheek (KB).

'Hier is de Radionieuwsdienst, verzorgd door het ANP'. Zo opende elke radio-uitzending die het persbureau verzorgde voor de Nederlandse omroepen. De uitgetypte vellen van deze uitzendingen uit de periode 1937 tot 1984, zo'n anderhalf miljoen pagina's, zijn door de KB in samenwerking met het ANP toegankelijk gemaakt via een website. Alles is opgetekend in de bondige stijl waar het ANP om bekend stond, van uur op uur te volgen en soms voorzien van de kritische aantekeningen van de nieuwslezers. (Edwin Klijn) www.kb.nl/ANPradiobulletins/

VOC opvarenden in EASY

Sinds kort zijn bij DANS de gegevens te raadplegen van alle opvarenden die ooit in dienst waren van de kamer Enkhuizen van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC). De data zijn afkomstig uit het project 'VOC Opvarenden', in uitvoering bij het Nationaal Archief. De ontsluiting via het doe-het-zelf archiveringssysteem DANS EASY is vooral gericht op wetenschappelijke onderzoeker. De Kamer Enkhuizen is nog maar het begin van het project. Het zal enige jaren duren voordat de data over de in totaal 655.000 VOC-personeelsleden compleet zijn.

GUY ACKERMANS

Burmanje en Harmsen met de juist getekende licentieovereenkomst

Alliance: samen voor duurzame financiering

Hoe moet duurzame toegang tot wetenschappelijke informatie worden gefinancierd? Die vraag stond op 4 november centraal op de jaarlijkse conferentie van de Alliance for Permanent Access in Boedapest.

De Alliance is het forum waarin alle belanghebbenden op dit gebied zijn verenigd. Uit Nederland nemen de Koninklijke Bibliotheek, DANS (Data Archiving and Networked Services) en de Nationale Coalitie voor Digitale Duurzaamheid (NCDD) erin deel.

Een kleine honderd onderzoekers uit allerlei disciplines spraken in Boedapest met de grote financiers van wetenschappelijk onderzoek, politici, beheerders van digitale archieven en bibliotheken over hoe verbrokkeld het veld is wanneer het gaat om duurzame toegang. Ad hoc projectfinanciering is de norm in de wetenschap en er bestaat een wirwar van nationale en internationale financieringsinitiatieven, zo werd geconstateerd. 'Er is een chaos aan repositories ontstaan,' zei een van de deelnemers.

INGE ANGEVAERE

Bijna alle sprekers op de conferentie bijeen voor een paneldiscussie: v.l.n.r. Norbert Kroo, Neil Beagrie, John Smith, John Marks, Claude Huc, Laszlo Kovacs, Niamh Brennan, Catherine Hardman, Rudolf Dimper, Graham Cameron, Keith Jeffery en Neil Williams

Interoperabiliteit en duurzame financiering zijn nodig, en geen van de partners die in Boedapest om de tafel zaten kan die alleen tot stand brengen. Alleen door gezamenlijk

optreden kan de boodschap van duurzame toegang genoeg politieke steun vinden bij nationale overheden en in Brussel, zo besloot de bijeenkomst. (IA)

@ www.alliancepermanentaccess.eu/index.php?id=3

@ <http://easy.dans.knaw.nl>